

مقوله‌ها و عناصر فرهنگی و چگونگی ترجمه آن‌ها در گتسبی بزرگ ترجمه کریم امامی

علی علیزاده*

استادیار زبان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند، ایران

(تاریخ دریافت: ۸۸/۱۰/۲۹، تاریخ تصویب: ۸۹/۱۲/۸)

چکیده

در تحقیق حاضر از دسته‌بندی عوامل و عناصر فرهنگی از دیدگاه نیومارک (۱۹۸۸) به منظور بررسی و تحلیل عناصر فرهنگی در ترجمه کریم امامی از رمان گتسبی بزرگ نوشته اسکات فیتز جerald استفاده شده است. نگارنده ابتدا اقدام به طبقه‌بندی شخصیت‌های اصلی داستان و سپس استخراج عناصر فرهنگی مربوط به هر شخصیت نموده است تا میزان موفقیت مترجم در برگردان آنها بر اساس طبقه‌بندی نیو مارک مورد ارزیابی قرار گیرد. نتایج بدست آمده مربوط به هر یک از شخصیت‌های انتخاب شده در داستان از نظر آماری مقایسه و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند تا تعداد شیوه‌ها و مدل‌های اتخاذ شده برای هر یک از آنها بدست آید. در این تحقیق ترجمه این عوامل و عناصر فرهنگی بر اساس مدل ایویر (۱۹۸۷) مورد بررسی قرار گرفته تا پاسخ این سؤال روشن گردد که آیا مترجم تمام موارد متفاوت فرهنگی در گتسبی بزرگ را به شیوه تحت‌اللفظی به فارسی برگردانده است. نتایج آماری روش‌های ترجمه مورد استفاده در گتسبی بزرگ نشان می‌دهد که جهت دستیابی به معادل مناسب برای واژه‌های حامل مقوله‌های فرهنگی بهتر است همه روش‌ها به صورت همزمان مورد استفاده قرار گیرند. استفاده از شیوه‌ها و روش‌های ترجمه به صورت ترکیبی بسیار مؤثرتر از بکارگیری یک یا دو روش خاص در سرتاسر یک متن است و واقعیتی که در ترجمه گتسبی بزرگ به قلم کریم امامی کاملاً مشهود است.

واژه‌های کلیدی: ترجمه، فرهنگ، گتسبی بزرگ، عناصر فرهنگی، مدل‌های ترجمه.

* تلفن: ۰۵۶۱-۲۵۰۲۰۴۴، دورنگار: ۰۵۶۱-۲۵۰۲۱۲۰، E-mail: al_aliz@yahoo.com

مقدمه

پیتر نیومارک (۱۹۸۸) فرهنگ را به عنوان شیوه زندگی و مظاهر آن که خاص یک گروه اجتماعی است که از زبانی خاص به عنوان کارابزار بیان بهره می‌برد، تعریف کرده است. به نظر وی زبان فرهنگی از زبان فردی و جهانی متمایز است. «مردن» «زندگی کردن» «ستاره» و «شنا کردن» و حتی ساخته‌های دست بشر مانند «آینه» «میز» و «صندلی» همگی مفاهیمی جهانی‌اند که در ترجمه این گونه واژه‌ها، مشکلی پیش روی مترجم نیست، اما «باد موسمی» «جلگه» و «خانه بیلاقی» واژه‌هایی مختص فرهنگ‌های خاص‌اند. در ترجمه واژه‌های فرهنگی یک فرهنگ خاص دشواری‌ها آشکار می‌شوند، مگر آن که میان زبان مبدأ و مقصد همپوشی فرهنگی برقرار باشد.

نیومارک (۱۹۸۸، ۹۵) برای دسته‌بندی این عناصر فرهنگی از مقوله‌های زیر استفاده کرده است:

- ۱- بوم‌شناسی شامل گیاهان یک سرزمین، جانوران، دشت‌ها، کوه‌ها، جلگه‌های قطبی و مراتع مانند: جنگل بارانی اوستایی (selva) و فلات پست (tabularizes)
- ۲- فرهنگ مادی (مصنوعات)
  - الف) مواد غذایی مانند: ساکی (sake) (در ژاپن، آش رشته (zabaglione) و گوشت خوک (bacon))
  - ب) پوشاک مانند: لنگ (dhoti) در هندوستان و ژاکت با شلق‌دار قطبی (anorak)
  - ج) مسکن و شهرها مانند: برج (tower)، آسمان‌خراش (skyscraper) و ساختمان کم‌طبقه (low rise)
  - د) وسایل نقلیه مانند: دوچرخه (bicycle) و کالسکه چینی که انسان آن را می‌کشد (moulton)
- ۳- فرهنگ اجتماعی کار و فراغت مانند: gamah سه تار (sithar)
- ۴- نهادها، آداب و رسوم، فعالیت‌ها، جریان‌ات و مفاهیم.
  - الف) سیاسی و اداری مانند: Camera dei Deputati, White House
  - ب) مذهبی مانند: معبد (dharma, karma, temple)
  - ج) هنری مانند: Leipzig Gewandhaus, Amesterdam Concertgebouw
- ۵- اشارات و حرکات حین سخن گفتن و عادات مانند: تُف کردن (spitting) و بیلاخ دادن (cock a snook)

درباره نوع عناصر و مفاهیم فرهنگی و شیوه ترجمه آن‌ها در آثار ادبی، تا کنون مطالعات فراوانی صورت گرفته و نظرات متفاوتی در این زمینه ارائه شده است (نیو مارک ۱۹۸۸، ولف ۲۰۰۲، پایم ۲۰۰۶). به گفته پایم (۲۰۰۶، ۲۵-۲۴) بطور کلی در بسیاری از این مطالعات برای متون ادبی و ترجمه این گونه عناصر سه اصل زیر مد نظر قرار گرفته است:

اگر بپذیریم که یکی از اهداف ترجمه ادبی آشناکردن خواننده با فرهنگ مردم دیگر نقاط جهان است، پس ترجمه عناصر و مفاهیم فرهنگی اثر ادبی اجتناب‌ناپذیر است. بطور اساسی در آثار ادبی فرهنگ و زبان در یکدیگر تنیده‌اند به گونه‌ای که انتقال معنی بدون انتقال مفاهیم فرهنگی غیرممکن است. در این میان سؤال اصلی این است که شیوه مناسب برای انتقال صحیح عناصر فرهنگی در ترجمه چیست؟ از آنجایی که زبان‌های مختلف دارای جنبه‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی متفاوتی‌اند، معیارهای فراوانی برای ترجمه این گونه عناصر فرهنگی ارائه شده است که بر اساس بررسی نگارنده بسیاری از آن‌ها در گتسی بزرگ ترجمه کریم امامی نیز مورد استفاده قرار گرفته است. در این تحقیق تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده مبتنی بر دسته‌بندی عوامل فرهنگی نیومارک و روش ترجمه آن‌ها را بر پایه معیار ایویر بررسی قرار می‌کنیم و نشان خواهیم داد که مترجم در بسیاری از موارد با ترجمه تحت‌اللفظی مواد فرهنگی به عبارت و متن اصلی در زبان مبدأ وفادار بوده و ترجمه‌ای رسا به دست داده است. مترجم ترجمه تحت‌اللفظی را بیشتر از همه موارد درباره واژه‌هایی بکار برده است که در دو زبان و فرهنگ مبدأ و مقصد به واقعیت خارجی یکسانی اشاره می‌کنند، اما بیان متفاوتی از آن واقعیت دارند. استفاده همزمان مترجم از سایر روش‌ها در کنار ترجمه تحت‌اللفظی از دیگر ویژگی‌های آشکار ترجمه این اثر است. مترجم باید با توجه به سطح درک خواننده و نیز تفاوت‌های ارزشی و اخلاقی میان دو فرهنگ مبدأ و مقصد عناصر و مفاهیم فرهنگی را به خواننده بشناساند، نه این که تنها آن‌ها را حذف و یا عناصر و مفاهیم فرهنگی زبان مقصد را بجای آنها قرار بدهد. شیوه‌های مورد استفاده در ترجمه گتسی بزرگ نشان می‌دهد که مترجم این اثر نیز در هیچ یک از موارد از روش حذف استفاده نکرده است، چرا که با ترجمه تحت‌اللفظی و هم چنین دیگر روش‌های ترجمه، عناصر فرهنگی که شرح آن در پی می‌آید، توانسته است به شیوایی مفهوم مورد نظر را به زبان مقصد انتقال داده و امانت ترجمه را رعایت کند.

نگرش نویسنده درباره مخاطبان اثر نیز نقش مهمی در ایجاد ارتباط مناسب بین آن دو ایفا می‌کند. مترجم نیز باید از شناخت کافی نسبت به نوع مخاطبان خود برخوردار باشد. ایویر

(۱۹۸۷، ۳۸) در این باره تا آنجا پیش می‌رود که می‌گوید:

«افزون بر شرط راستن دانش مترجم در دو زبان و دو فرهنگ، یک ضرورت فرایندی نیز باید تأمین گردد. مترجم باید نوعی حالت همکنشی اجتماعی موجود در پیام اصلی را پدید آورد و سپس در حالی که بیان خود از پیام را به صورت ترجمه با ویژگی‌های آن همکنشی اجتماعی که او با مخاطبان خود دارد، وفق می‌دهد، باید بکوشد همان نوع فرایند ارتباطی را که مؤلف اصلی با مخاطبان خود داشته است، با مخاطبان خود برقرار کند».

بحث و بررسی

ترجمه روشی برای برقراری رابطه میان دو فرهنگ است. از دیدگاه ایویر (۱۹۸۷) و کاسنین (۲۰۰۴، ۱۴۴) بدون ترجمه، هرگونه مبادله عناصر مادی و غیرمادی دو فرهنگ ناممکن است. آنان خاطر نشان می‌سازند که وارد کردن یک عنصر فرهنگی در فرهنگ دیگر (و حتی در طرز تفکر افراد آن فرهنگ) مستلزم این است که صورت زبانی آن عنصر را نیز در زبان و فرهنگ مقصد وارد کنیم. سادگی یا دشواری ترجمه به میزان تشابه در فرهنگ مبدأ و مقصد بستگی دارد. در واقع مترجم که کارش به ترجمه متن خاصی محدود است، با بخشی از فرهنگ مبدأ سروکار دارد، نه با کل آن. او در پی آن است که بداند آیا عناصر خاص از فرهنگ مبدأ که در متن آمده‌اند، معادل‌هایی در زبان مقصد دارند یا خیر. مترجم هنگام مواجهه با عنصری از فرهنگ مبدأ که در فرهنگ مقصد معادل ندارد، می‌کوشد با روش‌های گوناگون آن عنصر را به زبان مقصد انتقال دهد. در ادامه به روش‌هایی که مترجم می‌تواند در ترجمه عناصر متفاوت در فرهنگ به کار گیرد اشاره‌ای مختصر خواهیم داشت. توضیح این نکته ضروری است، روشی که مترجم برمی‌گزیند به مفهوم عنصر فرهنگی مورد نظر، صورت زبانی و روابط تباینی آن با معادل‌های احتمالی‌اش در زبان مقصد، نقش ارتباطی آن در متن و نیز نقش ارتباطی معادل‌های احتمالی آن در زبان مقصد بستگی دارد. ایویر (۱۹۸۷، ۴۳) روش‌های زیر را پیشنهاد داده و مدعی است که مترجم با مشاهده تفاوت‌های فرهنگی یا زبانی درباره یک واقعیت خارجی تلاش دارد تا دو زبان و دو فرهنگ مورد نظر را با یکی از روش‌های زیر به همدیگر نزدیک کند:

۱- وام‌گیری (استفاده مستقیم از واژه زبان مبدأ)

۲- تعریف (مترجم واژه فرهنگی را برای خواننده در درون متن و یا پانوشت تعریف

می‌کند)

- ۳- ترجمه تحت‌اللفظی (ترجمه واژه به واژه و گرده‌برداری از واژه فرهنگی)
- ۴- جایگزینی (در این حالت عنصر فرهنگی زبان مبدأ با عنصر شبیه خود در فرهنگ مقصد جایگزین می‌گردد).
- ۵- واژه‌سازی (ساخت یک واژه برای واژه فرهنگی زبان مبدأ توسط مترجم).
- ۶- حذف کردن (عدم استفاده از واژه فرهنگی در زبان مقصد)
- ۷- افزودن (توضیح دادن به صورت پانوشت یا داخل پرانتز)
- روش‌های کم و بیش مشابه دیگری نیز از سوی چسترمن (۱۹۹۷) وینای (۱۹۹۵) سوپرسینو (۲۰۰۴) پدرسن (۲۰۰۷) ارائه شده است. تفاوت اصلی در طبقه‌بندی روش‌ها و مدل‌های ترجمه در این مطالعات، بر نوع تأکیدی است که هر یک از آن‌ها بر واحد اصلی زبان در ترجمه دارند. برای مثال، برخی از آن‌ها واژه‌ها و بعضی نیز بندها و جمله‌های زبان را واحد اصلی برای ترجمه مقوله‌ها و عناصر فرهنگی به شمار می‌آورند. در این میان طبقه‌بندی ایویر بر پایه واژگان بوده و از آنجایی که فرهنگ و عناصر آن ابتدا در سطح واژگان زبان تبلور می‌یابند نگارنده مدل‌های ارائه شده از سوی وی را برای بررسی نوع ترجمه مقوله‌ها و عناصر فرهنگی در گتسی بزرگ به قلم کریم امامی برگزیده است. توضیح این که تنها برخی از روش‌های فوق می‌توانند بار فرهنگی را به نحوی منتقل کنند که خلأ فرهنگی از میان برود، اما برای دستیابی به معادل ارتباطی می‌توان از همه روش‌های فوق بهره برد. برای مثال، جایگزینی یا حذف عنصر موجود در فرهنگ مبدأ نمی‌تواند صاحبان فرهنگ مقصد را از خلأ موجود در فرهنگشان آگاه کند. واژه‌سازی نیز چندان مؤثرتر از بکارگیری واژه زبان مبدأ نیست، مگر این که واژه‌سازی به گونه‌ای باشد که ویژگی‌های آن واقعیت خارجی را به گونه‌ای ملموس به سخنگویان زبان مقصد منتقل کند و آنان نیز این ویژگی‌ها را به کمک واژه ابداع شده دریابند.
- دوم این که برای انتقال کامل بار فرهنگی باید از ترکیب روش‌های فوق سود جست (برای مثال، وام‌گیری و تعریف، وام‌گیری و جایگزینی، واژه‌سازی و تعریف و غیره).
- و سوم این که مترجم نباید در ترجمه عناصر متفاوت دو فرهنگ پیشاپیش تصمیم خاصی بگیرد برای مثال بنا را بر آن بگذارد که همیشه در برابر یک واژه فرهنگی خاص، معادل خاصی را نیز قرار دهد. مترجم باید در معادل‌یابی کاربرد عنصر فرهنگی نقش ارتباطی (social function) را نیز در نظر بگیرد.

رمان گتسبی بزرگ

اطلاعات مورد استفاده در این تحقیق برگرفته از اصل و ترجمه یک رمان است. اصل رمان *The Great Gatsby* یک رمان کلاسیک و معروف آمریکایی اثر اسکات فیتز جرالده است که برای اولین بار در سال ۱۹۲۵ منتشر شد. متن انگلیسی آن چاپ ۱۳۸۵ توسط انتشارات آذران در اختیار نگارنده است. ترجمه فارسی آن از کریم امامی نویسنده و مترجم ادبی به نام «گتسبی بزرگ» است که چاپ اول آن در سال ۱۳۴۴ انتشار یافت. چاپ پنجم ترجمه این کتاب در زمستان ۱۳۸۵ توسط انتشارات نیلوفر برای مقابله آن با متن اصلی انتخاب شده است. گتسبی بزرگ هم اکنون یکی از مشهورترین رمان‌های آمریکایی به شمار می‌رود. ماجراهای این کتاب در نیویورک و لانگ آیلند و در تابستان ۱۹۲۲ اتفاق می‌افتند. داستان دورانی را توصیف می‌کند که فیتز جرالده خود آن را دوران موسیقی جاز می‌نامید.

خلاصه داستان

نیک کراوی *Nick Carraway* از اهالی غرب میانه آمریکا است و برای ادامه زندگی به ساحل شرقی آمریکا آمده است. او با همسایه خود جی گتسبی *Jay Gatsby* طرح دوستی می‌ریزد. گتسبی بسیار ثروتمند است و به خاطر مهمانی‌های باشکوهی که در خانه اربابی‌اش واقع در لانگ آیلند برگزار می‌کند، شهره خاص و عام است. در باره ثروت هنگفت او و این که این ثروت چگونه به دست آمده است، شایعات بسیاری بر سر زبان‌ها است، هیچ کس چیزی از گذشته وی نمی‌داند.

نیک کراوی علاوه بر گتسبی، تام باچانن *Tom Buchanan* و همسر او دیزی *Daisy* (که از بستگان خود نیک است) را نیز ملاقات می‌کند. تام که در دوران دانشجویی ورزشکار برجسته‌ای بوده است، او نیز مرد ثروتمندی است.

نیک کراوی در ابتدای ریخت و پاش‌های بی‌معنی جشن‌های گتسبی، که هر شنبه صدها میهمان در آن‌ها شرکت می‌کنند، را به دیده تحقیر می‌نگرد. اما کم کم خود نیز به‌طور مرتب در این مهمانی‌ها حضور می‌یابد. او از گتسبی می‌شنود که دلیل اصلی برگزاری این جشن‌های هفتگی آن است که شاید دیزی (که گتسبی از دیرباز عاشق و دل‌باخته او بوده است) سرانجام روزی به‌طور اتفاقی در یکی از آن‌ها شرکت کند. گتسبی و دیزی به کمک نیک که ترتیب ملاقات آن دو را می‌دهد، در نهایت با هم رابطه برقرار می‌کنند.

تام به عشق و علاقه فراوان گتسبی نسبت به دیزی پی می‌برد و کم‌کم متوجه می‌شود که

ثروت گتسبی از طریق قاچاق و فروش غیرقانونی مشروبات الکلی به دست آمده است. او از گتسبی متنفر است. یک روز وقتی همگی در هتلی دور هم جمع شده‌اند، بین گتسبی و تام و در حضور دیزی برخورد لفظی پیش می‌آید. گتسبی در همان جلسه دیزی را وامی‌دارد که بگوید هرگز تام را دوست نداشته است. هدف گتسبی از این کار این است که دیزی از تام جدا شده و بار دیگر به سوی خود او بازگردد. تام وقتی از پیوندهای عاطفی دیرینه‌ای که بین همسرش دیزی و گتسبی برقرار بوده است، آگاه می‌گردد، خشمگین می‌شود و به دیزی امر می‌کند که بی درنگ به خانه بازگردد. گتسبی دیزی را همراهی می‌کند تا او را با اتومبیل به خانه برساند. خود تام هم بعد از مدتی به همراه نیک و یک آشنای دیگر راهی خانه می‌شود.

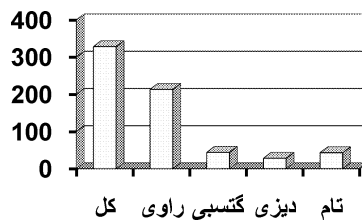
تام و همراهانش در راه بازگشت به خانه در کنار جاده با جسد مایرتل (که بطور پنهانی معشوقه تام بوده است) مواجه می‌شوند. مایرتل را اتومبیلی زیر گرفته و از محل حادثه گریخته است. ویلسون Wilson شوهر مایرتل، که شاهد تصادف بوده، دچار شوک شده و کنترل اعصاب خود را از دست داده است. او می‌گوید اتومبیلی که همسرش را زیر گرفته، زرد رنگ بوده است. تام نام و نشان صاحب اصلی آن ماشین زرد رنگ، که گتسبی باشد، را نزد ویلسون افشا می‌کند، ویلسون که عقل از سرش پریده، و حتی فکر می‌کند گتسبی معشوق زنش بوده است. گتسبی را در کنار استخر خانه‌اش می‌یابد و با شلیک گلوله‌ای به قتل می‌رساند و سپس در همان نزدیکی به زندگی خود نیز پایان می‌دهد.

از میان این همه دوست و آشنا که هر شب در مهمانی‌های با شکوه او حضور می‌یافتند، تقریباً هیچکس حاضر نمی‌شود در مراسم تشییع و خاکسپاری گتسبی شرکت کند. نیک بعد از مرگ گتسبی رابطه‌اش را با تام و دیزی و دیگر دوستانی که به واسطه گتسبی پیدا کرده بود، قطع می‌کند و به شهر و دیار خود در غرب میانه آمریکا باز می‌گردد.

مراحل تحقیق

در تحقیق حاضر، نگارنده ابتدا به دسته‌بندی شخصیت‌های اصلی داستان پرداخته و سپس اقدام به استخراج عناصر فرهنگی هر شخصیت براساس طبقه‌بندی نیومارک کرده است. استخراج عناصر تنها براساس چهار شخصیت مؤثر در رمان (راوی، گتسبی، دیزی و تام) که دارای دیالوگ‌های بیشتری نسبت به دیگر شخصیت‌ها بودند صورت پذیرفت. نمودار (۱) تعداد عناصر فرهنگی یافت شده در هر یک از چهار شخصیت انتخاب شده را نمایش می‌دهد.

نمودار (۱) تعداد عناصر فرهنگی یافت شده برای هر یک از چهار شخصیت

در نمودار فوق تعداد کل عناصر فرهنگی انتخاب شده براساس طبقه‌بندی نیومارک ۳۲۸ مورد است که از این تعداد ۲۱۳ مورد به شخصیت راوی، ۴۴ مورد شخصیت گتسبی، ۲۸ مورد شخصیت دیزی و ۵۳ مورد مربوط به شخصیت تام است. در ادامه نگارنده عناصر فرهنگی هر یک از شخصیت‌ها را بر اساس طبقه‌بندی عناصر فرهنگی نیومارک تفکیک کرده است. مرحله بعدی پژوهش، بررسی عناصر فرهنگی یافت شده در هر شخصیت براساس طبقه‌بندی نیومارک از عناصر فرهنگی است. این عناصر به شرح زیر نشان داده شده‌اند:

- ۱- بوم‌شناسی
  - ۲- مواد فرهنگی (فراورده ها)
  - ۳- فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح
  - ۴- سازمان‌ها، عادات، فعالیت‌ها، فرایندها، مفاهیم
  - ۵- اشاره‌ها و حرکات به هنگام سخن گفتن و عادات
- برای شخصیت راوی از کل تعداد ۲۱۳ مورد یافت شده تعداد ۳۱ مورد بوم‌شناسی، ۹۶ مورد مواد فرهنگی و مصنوعات، ۵۲ مورد فرهنگ اجتماعی، ۲۵ مورد فعالیت‌ها و مفاهیم، ۹ مورد مربوط به اشارات و حرکات است.
- برای شخصیت گتسبی در کل ۴۴ مورد یافت شده، تعداد ۱ مورد بوم‌شناسی، ۱۵ مورد مواد فرهنگی و مصنوعات، ۲۰ مورد فرهنگ اجتماعی ۷ مورد فعالیت‌ها و مفاهیم، و ۱ مورد مربوط به اشاره‌ها و حرکات است.
- برای شخصیت دیزی از کل تعداد ۲۸ مورد یافت شده، تعداد ۱ مورد بوم‌شناسی، ۲ مورد مواد فرهنگی و مصنوعات، ۱۶ مورد فرهنگ اجتماعی، ۵ مورد فعالیت‌ها و مفاهیم و ۴ مورد اشارات و حرکات استخراج گردید.
- برای شخصیت تام در کل تعداد ۴۳ مورد یافته شده، تعداد ۲ مورد بوم‌شناسی، ۷ مورد

مواد فرهنگی و مصنوعات، ۲۱ مورد فرهنگ اجتماعی، ۹ مورد فعالیت‌ها و مفاهیم، و ۴ مورد اشاره‌ها و حرکات مشاهده گردید. در مثال‌های زیریک نمونه از هر یک از پنج مقوله فوق برای شخصیت‌های داستان ارائه شده است:

(مثال ۱- بوم‌شناسی سرزمین‌ها، گیاهان و کلیه عوارض طبیعی مربوط به راوی)

My family have been prominent , well-to-do people in this “ Middle western “ city for three generations .

خانواده من ۳ نسل است که در این شهر (غرب میانه) اشخاص سرشناس و مرفهی‌اند.

(مثال ۲- فرهنگ اجتماعی کار و فراغت مربوط به شخصیت راوی)

There is a burst of chatter as the erroneous news goes around, she is Gilda Gray’s understudy from the Follies.

و بلافاصله شایعه نادرستی دهان به دهان می‌شود که او بازیگر بدل گیلدا گری در نمایش فالیز است.

(مثال ۳- اشارات و حرکات در موقع سخن گفتن و عادات مربوط به شخصیت گتسبی)

I’ll tell you God’s truth , his right hand suddenly ordered divine retribution to stand by.

من کلام راست خدا رو به شما می‌گم.) ناگهان دست راستش را بالا گرفت و دست به دامن داوری الهی گردید.

(مثال ۴- مواد فرهنگی و فراورده‌ها مرتبط با شخصیت دیزی)

You take Nick and Jordan , we’ll follow you in the Coupe.

تو نیک و جوردن را ببر . ما هم پشت سر شما با شکاری می‌آیم.

(مثال ۵- مواد فرهنگی و فراورده‌های بشری مربوط به شخصیت تام)

“ I’ve heard of making a garage out of a stable, Tom was saying to Gatsby “ but I am the first man who ever made a stable out of a garage”.

تام به گتسبی گفت: شنیده بودم اشخاصی اصطبل رو تبدیل به گاراژ می‌کنند. ولی من اولین کسی هستم که گاراژ رو تبدیل به اصطبل کردم.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این بخش، نگارنده برآن است تا عوامل فرهنگی و شیوه ترجمه آن‌ها را در گتسبی

بزرگ، براساس مدل ایویر (۱۹۸۷) برای هر یک از چهار شخصیت اصلی داستان، مورد ارزیابی کند. بدین منظور جنبه‌های مختلف فرهنگی برگرفته شده از ترجمه گتسی بزرگ با اصل اثر به مقابله گذاشته و میزان کارایی ترجمه و توانایی مترجم در برگرداندن عناصر فرهنگی براساس طبقه‌بندی نیومارک شامل (۱) بوم‌شناسی (۲) مواد فرهنگی (۳) فرهنگ اجتماعی- کار و تفریح (۴) سازمان‌ها، عادات، فعالیت‌ها، فرایندها، مفاهیم (۵) اشاره‌ها و حرکات در موقع سخن گفتن و عادات مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

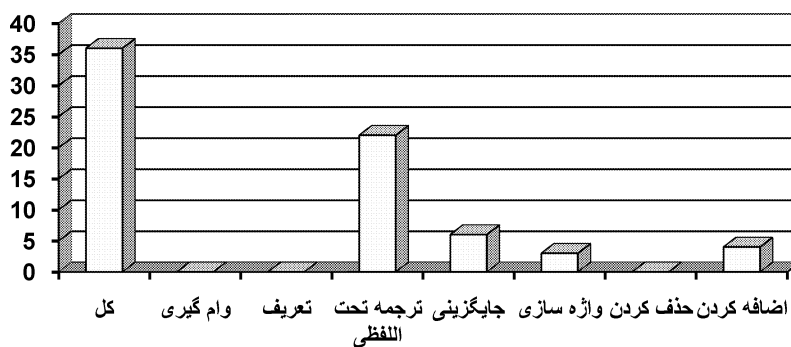
۱- بوم‌شناسی

جدول (۱) مربوط به بوم‌شناسی شخصیت‌های داستان

تعداد	روشهای ترجمه بر اساس مدل ایویر							شخصیتهای داستان	شماره	
	کل	اضافه	حذف	واژه‌سازی	جایگزینی	ترجمه تحت اللفظی	تعریف			وام‌گیری
۳۱	۲	۰	۳	۶	۲۰	۰	۰	تعداد	۱	راوی
	۶/۴٪	۰	۹/۶٪	۱۹,۳٪	۶۴,۵٪	۰	۰	درصد		
۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	تعداد	۲	گتسی
	۰	۰	۰	۰	۱۰۰٪	۰	۰	درصد		
۱	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	تعداد	۳	دیزی
	۰	۰	۰	۰	۱۰۰٪	۰	۰	درصد		
۲	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تعداد	۴	تام
	۱۰۰٪	۰	۰	۰	۰	۰	۰	درصد		
۳۵	۴	۰	۳	۶	۲۲	۰	۰		جمع	

همانطور که جدول (۱) نشان می‌دهد، برای هر چهار شخصیت اصلی داستان در بخش بوم‌شناسی، تعداد کل موارد یافت شده ۳۵ مورد است که بین آن‌ها هیچ موردی از وام‌گیری و تعریف مشاهده نشده ۲۲ مورد ترجمه تحت اللفظی، ۶ مورد جایگزینی، ۳ مورد واژه‌سازی، ۴ مورد اضافه نمودن و هیچ موردی از حذف مشاهده نگردید. نمودار (۲) درصد تعیین شده برای هر کدام را نشان می‌دهد.

نمودار (۲) نسبت کل بوم‌شناسی همه شخصیت‌ها

بنا بر نمودار می‌بینیم که از ۱۰۰ درصد موارد فوق (۳۵ مورد) ۱. ۶۱ درصد ترجمه تحت اللفظی، ۶.۱۶ درصد جایگزینی، ۳.۸ درصد واژه‌سازی و ۱.۱۱ درصد افزودن. ارجحیت ترجمه در بخش بوم‌شناسی کل شخصیت‌ها با شیوه ترجمه تحت اللفظی، ۱.۶۱ درصد است. مترجم با ترجمه تحت اللفظی بوم‌شناسی و جایگزینی صحیح آن‌ها با موارد فرهنگی مشابه، با ترجمه صحیح انتقال فرهنگی مناسبی را صورت داده است.

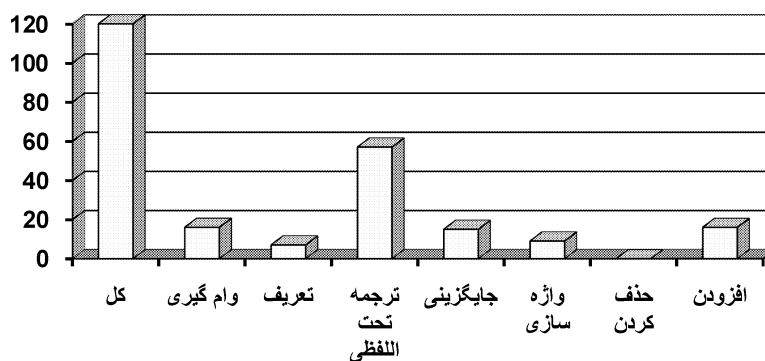
۲- مواد فرهنگی (مصنوعات)

جدول (۲) مربوط به مواد فرهنگی (فراورده‌ها) شخصیت‌های داستان

شماره	شخصیت‌های داستان	روشهای ترجمه بر اساس مدل ایویر							
		وام‌گیری	تعریف	ترجمه تحت اللفظی	جایگزینی	واژه‌سازی	حذف	افزودن	
۱	راوی	تعداد	۱۰	۶	۴۶	۱۲	۹	۰	۱۳
		درصد	۱۰٪	۶٪	۴۷٪	۱۲٪	۵٪	۰٪	۱۳٪
۲	گتسبی	تعداد	۲	۰	۸	۲	۰	۰	۳
		درصد	۱۳٪	۰٪	۵۳٪	۱۳٪	۰٪	۰٪	۲۰٪
۳	دیزی	تعداد	۰	۰	۲	۰	۰	۰	۰
		درصد	۰٪	۰٪	۱۰۰٪	۰٪	۰٪	۰٪	۰٪
۴	تام	تعداد	۴	۱	۱	۱	۰	۰	۰
		درصد	۵۷٪	۱۴٪	۱۴٪	۱۴٪	۰٪	۰٪	۰٪
	جمع	تعداد	۱۶	۷	۷۵	۱۵	۹	۰	۱۶

بر اساس جدول (۲) برای هر چهار شخصیت این پژوهش در بخش مواد فرهنگی (فرآورده‌ها) از ۱۲۰ مورد عنصر فرهنگی پیدا شده برای ۱۶ مورد وام‌گیری، ۷ مورد تعریف، ۵۷ مورد ترجمه تحت‌اللفظی، ۱۵ مورد جایگزینی، ۹ مورد واژه‌سازی، ۱۶ مورد افزودن و هیچ موردی از حذف دیده نشده است. نمودار (۳) نشان دهنده درصد آماری هر یک از این روش‌هاست.

نمودار (۳) نسبت کل مواد فرهنگی (فرآورده‌ها) همه شخصیت‌ها

در این نمودار می‌بینیم که از ۱۰۰ درصد موارد فوق (۱۲۰ مورد) ۱۳.۳ درصد وام‌گیری، ۵.۸ درصد تعریف، ۴۷.۵ درصد ترجمه تحت‌اللفظی، ۱۲.۵ درصد جایگزینی، ۷.۵ درصد واژه‌سازی و ۱۳.۳ درصد افزودن صورت گرفته است. ارجحیت ترجمه در بخش مواد فرهنگی (فرآورده‌ها) کل شخصیت‌ها با شیوه ترجمه تحت‌اللفظی ۴۷.۵ درصد است. مترجم با ترجمه تحت‌اللفظی مواد فرهنگی (فرآورده‌ها) و جایگزینی صحیح آن‌ها با موارد فرهنگی مشابه و همچنین تعریف این موارد، با ترجمه صحیح انتقال فرهنگی مناسبی را صورت داده است.

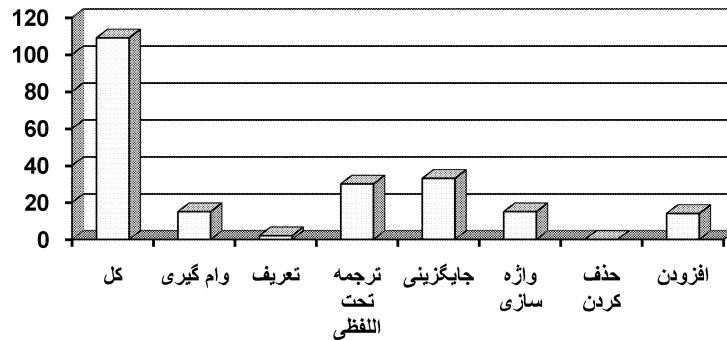
۳- فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح

جدول (۳) مربوط به فرهنگ اجتماعی، کار و تفریح شخصیت‌های داستان

شماره	شخصیت‌های داستان	روشهای ترجمه بر اساس مدل ایویر							
		وام‌گیری	تعریف	ترجمه تحت اللفظی	جایگزینی	واژه‌سازی	حذف	افزودن	
۱	راوی	تعداد	۱۳	۱	۸	۱۵	۵	۰	۱۰
		درصد	٪۲۵	٪۱/۹	٪۱۵/۳	٪۲۸/۸	٪۹/۶	۰	٪۱۹/۲
۲	گنسی	تعداد	۱	۰	۶	۷	۳	۰	۳
		درصد	٪۵	۰	٪۳۰	٪۳۵	٪۱۵	۰	٪۱۵
۳	دیزی	تعداد	۱	۱	۹	۴	۱	۰	۰
		درصد	٪۶/۲	٪۶/۲	٪۴۵	٪۲۵	٪۱	۰	۰
۴	تام	تعداد	۰	۰	۷	۷	۶	۰	۱
		درصد	۰	۰	٪۳۳/۳	٪۳۳/۳	٪۲۸/۵	۰	۴/۷
	جمع		۱۵	۲	۳۰	۳۳	۱۵	۰	۱۴

در جدول بالا برای هر چهار شخصیت مورد بررسی در داستان، در بخش فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح از ۱۰۹ مورد پیدا شده ۱۵ مورد وام‌گیری، ۲ مورد تعریف، ۳۰ مورد ترجمه تحت اللفظی، ۳۳ مورد جایگزینی، ۱۵ مورد واژه‌سازی و ۱۵ مورد افزودن انجام گرفته است. این در حالی است که هیچ موردی از حذف نمودن مشاهده نشده است. نمودار (۴) داده‌های آماری و درصد مربوط به شخصیت‌های داستان را نشان می‌دهد.

نمودار (۴) نسبت کل فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح کل شخصیت‌ها

در این نمودار می‌بینیم که از ۱۰۰ درصد موارد فوق (۱۰۹ مورد) ۱۳.۷ درصد وام‌گیری، ۱۸ درصد تعریف، ۲۷.۵ درصد ترجمه تحت‌اللفظی، ۳۰.۲ درصد جایگزینی، ۵.۵ درصد واژه‌سازی و ۱۲.۸ درصد افزودن صورت گرفته است. ارجحیت ترجمه در بخش فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح کل شخصیت‌ها با شیوه جایگزینی ۳۰.۲ درصد است. مترجم با جایگزینی فرهنگ اجتماعی - کار و تفریح و جایگزینی صحیح آنها با موارد فرهنگی مشابه و همچنین تعریف این موارد، با ترجمه صحیح انتقال فرهنگی را صورت داده است.

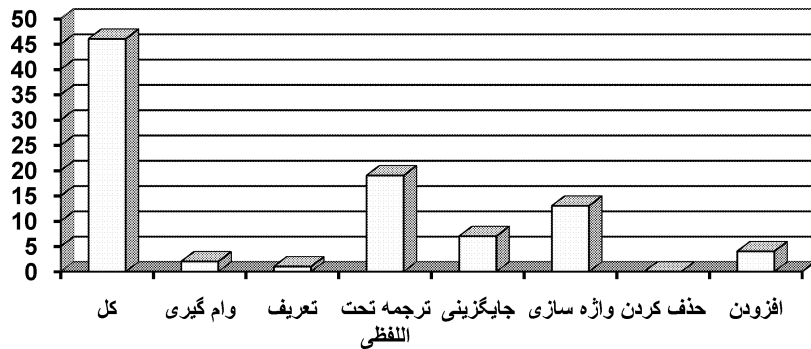
۴- سازمان‌ها، عادات، فعالیتها، فرآیندها و مفاهیم

جدول (۴) مربوط به سازمان، عادات، فعالیتها، فرآیندها و مفاهیم

شماره	شخصیت‌های داستان	روشهای ترجمه بر اساس مدل ایویر							
		وام‌گیری	تعریف	ترجمه تحت‌اللفظی	جایگزینی	واژه‌سازی	حذف	افزودن	
۱	راوی	تعداد	۲	۱	۱۰	۵	۳	۰	۴
		درصد	۸٪	۴٪	۴۰٪	۲۰٪	۱۲٪	۰	۱۶٪
۲	گتسی	تعداد	۰	۰	۵	۱	۱	۰	۷
		درصد	۰	۰	۷۱/۴٪	۱۴/۲٪	۱۴/۲٪	۰	۰
۳	دیزی	تعداد	۰	۰	۲	۳	۰	۰	۵
		درصد	۰	۰	۴۰٪	۶۰٪	۰	۰	۰
۴	تام	تعداد	۰	۰	۲	۱	۶	۰	۹
		درصد	۰	۰	۲۲/۲٪	۱۱/۱٪	۶۶/۶٪	۰	۰
	جمع	تعداد	۲	۱	۱۹	۱۰	۱۰	۰	۴۶

در جدول (۴) برای هر چهار شخصیت مورد بررسی در داستان در بخش سازمان‌ها، عادات، فعالیتها، فرایندها و مفاهیم تعداد کل موارد یافت شده ۴۶ مورد است که از این میان برای ۲ مورد روش وام‌گیری، ۱ مورد تعریف، ۱۹ مورد ترجمه تحت‌اللفظی، ۱۰ مورد جایگزینی، ۱۰ مورد واژه‌سازی و ۴ مورد افزودن به وقوع پیوسته است. و هیچ موردی از حذف دیده نشده است. نمودار (۵) نشان دهنده درصد مربوط به کل موارد است.

نمودار (۵) نسبت کل سازمان‌ها، عادات، فعالیت‌ها و مفاهیم کل شخصیت‌ها

در نمودار می‌بینیم که از ۱۰۰ درصد موارد فوق (۴۶ مورد) ۳.۴ درصد وام‌گیری، ۱.۲ درصد تعریف، ۳.۴ درصد ترجمه تحت اللفظی، ۲.۱۵ درصد جایگزینی، ۲۸.۲ درصد واژه‌سازی و ۶.۸ درصد افزودن صورت گرفته است. ارجحیت ترجمه در بخش سازمان‌ها، عادات، فعالیت‌ها، فرایندها و مفاهیم کل شخصیت‌ها با شیوه ترجمه تحت اللفظی ۳.۴۱ درصد است. مترجم با ترجمه تحت اللفظی سازمان‌ها، عادات، فعالیت‌ها، فرایندها و مفاهیم و جایگزینی صحیح آن‌ها با موارد فرهنگی مشابه، با ترجمه صحیح انتقال فرهنگی مناسبی را صورت داده است.

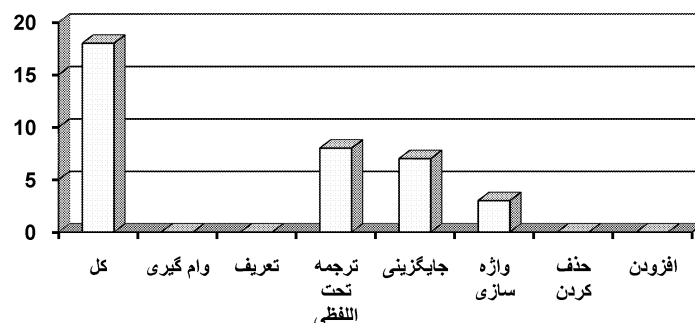
۵- اشارات و حرکات در موقع سخن گفتن و عادات

جدول (۵) مربوط به اشارات و حرکات در موقع سخن گفتن و عادات

شماره	شخصیت‌های داستان	روشهای ترجمه بر اساس مدل ایوبر							
		وام‌گیری	تعریف	ترجمه تحت اللفظی	جایگزینی	واژه سازی	حذف	افزودن	
۱	راوی	تعداد	۰	۰	۶	۲	۱	۰	۹
		درصد	۰	۰	%۶۶/۶	%۲۳/۲	%۱۱/۱	۰	۰
۲	گتسی	تعداد	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۱
		درصد	۰	۰	۰	%۱۰۰	۰	۰	۰
۳	دیزی	تعداد	۰	۰	۲	۱	۱	۰	۴
		درصد	۰	۰	%۵۰	%۲۵	%۲۵	۰	۰
۴	تام	تعداد	۰	۰	۰	۳	۱	۰	۴
		درصد	۰	۰	۰	%۷۵	%۲۵	۰	۰
	جمع		۰	۰	۸	۷	۳	۰	۱۸

برای هر چهار شخصیت مورد بررسی در بخش اشاره‌ها و حرکات به هنگام سخن گفتن و عادات تعداد کل موارد یافت شده در جدول (۵)، ۱۸ مورد است که در بین آنها هیچ موردی از روش‌های وام‌گیری و تعریف مشاهده نشده و ۸ مورد ترجمه تحت اللفظی، ۷ مورد جایگزینی، ۳ مورد واژه‌سازی اتفاق افتاده است. این در حالی است که هیچ موردی از روش حذف و اضافه نمودن مشاهده نشده است. نمودار (۶) کل موارد را نشان می‌دهد.

نمودار (۶) نسبت کل اشاره‌ها و حرکات در موقع سخن گفتن و عادت کل شخصیت‌ها

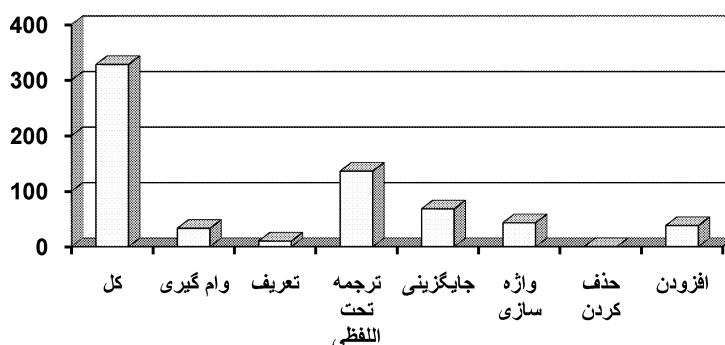
می‌بینیم که از ۱۰۰ درصد موارد بالا (۱۸ مورد) ۴۴.۴ درصد ترجمه تحت‌اللفظی، ۳۸.۸ درصد جایگزینی، ۱۶.۶ درصد واژه‌سازی صورت گرفته است. ارجحیت ترجمه در بخش اشارات و حرکات در موقع سخن گفتن و عادت کل شخصیت‌ها با شیوه ترجمه تحت‌اللفظی ۴۴.۴ درصد است. مترجم با ترجمه تحت‌اللفظی اشارات و حرکات و جایگزینی صحیح آن‌ها با موارد فرهنگی مشابه، با ترجمه صحیح انتقال فرهنگی مناسبی را صورت داده است.

یافته‌های تحقیق

در کل نمونه‌های پژوهیده نگارنده، موارد ذیل برای بررسی نهایی گردآوری شدند که به تفصیل و در پی خواهد آمد:

- ۱- استفاده از شیوه ترجمه تحت‌اللفظی در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۱۳۶ مورد.
- ۲- استفاده از شیوه جایگزینی در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۷۱ مورد.
- ۳- استفاده از شیوه واژه‌سازی در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۴۰ مورد.
- ۴- استفاده از شیوه اضافه کردن در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۳۸ مورد.
- ۵- استفاده از شیوه وام‌گیری در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۳۳ مورد.
- ۶- استفاده از شیوه تعریف در کل موارد و کل شخصیت‌ها: ۱۰ مورد.
- ۷- استفاده از شیوه حذف کردن در کل موارد و کل شخصیت‌ها: صفر مورد.

نمودار (۷) نشان دهنده کل یافته‌ها و موارد نمونه‌گیری شده

با توجه به طبقه‌بندی نیومارک و بر پایه معیار ایویر و با مطالعه نمودار فوق درمی‌یابیم که کریم امامی از ۱۰۰ درصد (۳۲۸) مواردی که توسط نگارنده نمونه‌برداری شده است، ۱۰ درصد به شیوه وام‌گیری، ۳ درصد به شیوه تعریف، ۴۱.۴ درصد به شیوه ترجمه تحت‌اللفظی، ۲۰.۷ درصد به شیوه جایگزینی، ۱۳.۱ درصد به شیوه واژه‌سازی، صفر درصد به شیوه حذف کردن و ۱۱.۵ درصد به شیوه افزودن ترجمه کرده است. از نمودار بالا چنین برمی‌آید که مترجم در مجموع برای وفادار ماندن به متن اصلی تلاش بسیاری کرده است. برای نزدیک کردن خوانندگان زبان مقصد به پیام اصلی اثر، از هیچ کوششی فروگذار نکرده است، زیرا جایگزینی زیادی در متن صورت داده و این جایگزینی سبب شده تا خوانندگان زبان مقصد کمتر متوجه اختلاف زیاد میان دو فرهنگ شوند.

نتیجه

از آنجایی که زبانهای مختلف دارای جنبه‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی متفاوتی‌اند، معیارهای فراوانی برای ترجمه اینگونه عناصر فرهنگی ارائه شده است. در این تحقیق تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده مبتنی بر دسته‌بندی عوامل فرهنگی نیومارک و روش ترجمه آنها بر اساس معیار ایویر مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید که مترجم با ترجمه تحت‌اللفظی ۴۱،۴ درصد مواد فرهنگی به عبارت و متن اصلی در زبان مبدأ وفادار بوده و ترجمه‌ای رسا بدست داده است. مترجم ترجمه تحت‌اللفظی را بیشتر از همه موارد در مورد واژه‌هایی بکار برده است که در دو زبان و فرهنگ مبدأ و مقصد به واقعیت خارجی یکسانی

اشاره می‌کنند، اما بیان متفاوتی از آن واقعیت‌اند.

مترجم افزون بر ترجمه تحت‌اللفظی، از روش‌های دیگر ترجمه نیز بهره برده است. کریم امامی با استفاده از روش جایگزینی، معانی و فرهنگ زبان مبدأ را برای خواننده مفهوم کرده و مانع از سرگردانی او در درک سخن شده است. واژه‌سازی مترجم حاکی از خلاقیت و نبوغ اوست. وی واژه‌هایی ساخته که بدون شک از واژه‌های بیگانه معادل آن رساتر است. مترجم در مواردی که احساس کرده است خواننده به اندازه خود او از عنصر فرهنگی خاصی آگاهی ندارد اطلاعات اضافی را در اختیار خواننده قرار داده است و با افزودن توضیح، حلال ارتباطی میان خود و خواننده را بر کرده و بدین وسیله ارتباط خواننده را با متن برقرار کرده است. وی در مواردی، از وام‌گیری استفاده کرده و این امکان را پدید آورده است تا بتواند آن واژه یا عبارت فرهنگی خاص را آزادانه در تمام بافت‌ها و روابط ترکیبی کلمات زبان مبدأ بکار برد. کریم امامی توانسته است با ارائه تعریف جامع برای برخی از واژه‌های فرهنگی تا حد زیادی بار فرهنگی مورد نظر را انتقال دهد. مترجم در هیچ یک از موارد از روش حذف کردن استفاده نکرده است. چرا که با ترجمه تحت‌اللفظی و هم‌چنین دیگر روش‌های ترجمه عناصر فرهنگی، توانسته است به شیوایی مفهوم مورد نظر را به زبان مقصد انتقال داده و امانت ترجمه را رعایت کند. نتایج آماری روش‌های فوق در گتسبی بزرگ نشان می‌دهد که برای انتقال کامل بار فرهنگی و جهت دستیابی به معادل مناسب برای واژه‌های حامل مقوله‌های فرهنگی بهتر است از همه روش‌ها به صورت همزمان استفاده شود. پدرسین (۲۰۰۷، ۱۲۱) نیز بر این باور است که استفاده از این مدل‌ها بصورت ترکیبی بسیار مؤثرتر از بکارگیری یک یا دو روش خاص در سرتاسر یک متن است واقعیتی که در ترجمه گتسبی بزرگ به قلم کریم امامی کاملاً مشهود است و از دلایل موفقیت او در ترجمه این اثر بزرگ ادبی به شمار می‌رود.

Bibliography

- Bassnett, S. (1999). *Translation Studies*. London, Routledge.
- Catford, J.C. (1965). *A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics*. London: Oxford University Press.
- Chesterman, A. (1997). *Memes of Translation. The Spread of Ideas in Translation Theory*. Benjamins Translation Library 22. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.

- Emami, K. (1370/1991). *As Pasto Bolande Tarjome* (Up and Down of Translation) Tehran: Niloofar Publications.
- Fitzgerald, F.S. (1385/2006). "*Gatsby Bozorg*" (The Great Gatsby). Translated by Karim Emami. Tehran: Niloofar Publications.
- . (2001). *The Great Gatsby*. Great Britain.
- Hervey, S., and I. Higgins. (1992). *Thinking Translation*. London: Routledge.
- Ivir, V. et al. (1974). *Raveshhaye Tarjomeye Anasore Motefavete Farhangi* (Methods of Translation of Cultural elements). Translated by M.R. Hashemi. *Motarjem* (Translator Quarterly), 2, 4-12.
- Ivir, V. (1987). "Procedures and strategies of the translation of culture." *Indian Journal of Applied Linguistics*. 13(2): 35-46.
- Kabiri, G. (1379/ 2000). "*Osool va Raveshe Tarjome bar Asase Tarjome bar Paye Mana*" (Principles of Meaning Based Translation). Tehran:Rahnama Publications.
- Koskinen, K. (2004). *Shared Culture? Reflections on Recent Trends in Translation Studies*. *Target. International Journal of Translation Studies* 16:1, 143– 156
- Khazaifar, A. (1377/ 1998) "Jaygozini va Ahamiate an dar Tarjome (Substitution and its Significance in Translation). *Motarjem* (Translator Quarterly), 26,p. 8-12.
- Larson, M.L (1984). *Meaning based translation*. University Press of America.
- Miremadi, A. (1380/ 2001). *Theorihaye Tarjome* (Theories of Translation). Tehran: Samt Publications.
- Mokhtari Ardakani, M.A. (1376/1997) "Charchoobi Nazari Baraye Arzyabiye Tarjome" (A Theoretical Framework for the Evaluation of Translation) *Motarjem* (Translator Quarterly). 25
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. New York: prentice Hall.
- . (1988). *Approaches to Translation*. Prentice Hall International (UK) Ltd.
- Nida, E. A. (1974). *The Theory & Practice of translation*. Leidon: United Bible Societies.
- Pedersen, J. (2007). How is Culture Rendered in Subtitles? In Gerzymisch-Arbogast, Heidrun & Nauert, Sandra (eds.), *MuTra: Challenges of Multidimensional Translation*. Proceedings of the Marie CurieEuroconferences, Saarbrücken, 2–6 May 2005. Saarbrücken: SaarlandUniversity, Advanced Translation Research Center, 113–130.
- Pym , A. (2006). "*On the social and cultural in translation studies*" . In sociocultural aspects of translating and interpreting . A. Pym, M. Shlesinger and Z. Jettmarova (eds.) Amesterdamand Philadelphia: John Benjamins. 1-25
- Solhjo, A. (1365/ 1986). "Bahsi dar Tarjome" (A Discussion on Translation) *Danesh*.

- Stockwell , P. (2002). *Sociolinguistics: A Resource Book for Students*. Great Britain: Routledge.
- Superceanu, R. (2004). *Translation Procedures: A Didactic Perspective*. Perspectives. Studies in Translatology 12:3, 194–207.
- Tajalli, G (1368/ 1989). “Arzeshe Karbordi Osool va Mabani Tarjome (Practical Function of the Principles of Translation). *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University*, 2.
- Venuti, L.(1995). “Esteratejihaye Tarjome“ (Translation Strategies). Translated by Abdollah Kowsari, Motarjem (Translator Quarterly). 20,p.12-15.
- Vinay , J. & Darbelnet, Jean (1995). *Comparative Stylistics of French and English: A Methodology of Translation. [Stylistique comparée du français et de l'anglais.]* Benjamins Translation Library 11. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Wolf ,M. (2002). ”*Translation Activity between Culture, Society and the Individual: Towards a Sociology of Translation*” In GTIS Occasional Papers 2 , K. Harvery (ed.) Manchester:UMIST. 33-43.